

Innst. 28 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 21 S (2009–2010)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport for virksomheten til Stortingets dele- gasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for perioden 22. oktober 2009 til 15. september 2010

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Morten Høglund (FrP), leder	Anne Marit Bjørnflaten (A)
Eirik Sivertsen (A), nestleder	Arne L. Haugen (A)
Ingalill Olsen (A)	Øyvind Korsberg (FrP)
Henning Skumsvoll (FrP)	Frank Bakke Jensen (H)
Ivar Kristiansen (H)	Irene Lange Nordahl (Sp)
Inga Marte	Line Henriette
Thorkildsen (SV)	Hjemdal (KrF)

Den 22. oktober 2009 vedtok Stortinget å opprette en delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid. Delegasjonen har 6 medlemmer og 6 varamedlemmer. Delegasjonsleder representerer Stortinget i Den arktiske parlamentarikerkomiteen. Bakgrunnen for opprettelsen var et ønske om å styrke Stortingets oppmerksomhet om utviklingen i Arktis. Norge har lange tradisjoner i polare strøk og har store nasjonale interesser å ivareta som en polarnasjon. De siste

årene har vi sett en ny utvikling i Arktis. Høyere temperaturer gjør at isen i Arktis smelter og gjør området mer pent og tilgjengelig for menneskelig aktivitet knyttet blant annet til skipsfart, ressursutvinning og turisme. Samtidig har vi sett at interessen for Arktis og nordområdene har økt nasjonalt, i de arktiske landene og i det øvrige internasjonale samfunnet.

1.2 Det arktiske parlamentarikersamarbeidet

Lederen av Stortingets delegasjon, Morten Høglund, representerer Stortinget på møtene til Den arktiske parlamentarikerkomiteen. Denne komiteen består av folkevalgte fra de 8 arktiske landene (Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA) og Europaparlamentet. Urfolkene i Arktis deltar i samarbeidet som faste deltakere (permanent participants). I perioden 22. oktober 2009 til 15. september 2010 avholdt komiteen 5 møter (Helsingfors, Washington, Oslo og to i Brussel). Viktige saker som har vært tatt opp på møtene, er den folkerettslige situasjonen i Arktis med vekt på FNs havrettskonvensjon, redegjørelser for og dialog rundt USAs arktiske politikk, og Norges nordområdepolitikk. Et tema som har vært berørt på flere av møtene, er sjøfartssikkerhet og redningssamarbeid i Arktis. Antall fiskefartøy, cruiseskip og andre fartøy som opererer i Arktis, har økt voldsomt de siste årene, samtidig som kapasiteten til å utføre redningsoperasjoner ved en eventuell ulykke er svært begrenset. Dette er en stor utfordring som de arktiske landene i fellesskap forsøker å gjøre noe med. Andre tema som har blitt berørt, er forvaltning av naturressurser i Arktis og situasjonen til urbefolkningen i Arktis.

På møtene har komiteens medlemmer diskutert arktisk politikk med blant andre USAs innenriksminister Ken Salazar, leder av Senatets utenrikskomité

John Kerry, Danmarks utenriksminister Lene Espersen og Norges utenriksminister Jonas Gahr Støre.

Et viktig formål med møtene i Den arktiske parlamentarikerkomiteen er å ha en dialog med landet som er leder av Arktisk råd – det arktiske regjerings-samarbeidet. I perioden april 2009–mai 2011 er det Danmark/Grønland/Færøyene som har formannskapet i Arktisk råd.

Den arktiske parlamentarikerkomiteen har i perioden vært ledet av Hannes Manninen fra Finland. Stortinget har påtatt seg å være vertskap for sekretariatsfunksjonen til det arktiske parlamentarikersamarbeidet. Dette utføres av delegasjonssekretær Bjørn Willy Robstad.

1.3 Den 9. arktiske parlamentarikerkonferansen

Den 9. arktiske parlamentarikerkonferansen ble arrangert i Europaparlamentet i Brussel 13.–15. september 2010. Hovedtema på denne konferansen var:

- bærekraftig forvaltning av de levende ressursene i Arktis
- samarbeid om utdanning og forskning – oppfølging av det internasjonale polaråret
- konsekvenser av at isen smelter i Arktis

Stortingets delegasjon representerte Stortinget på konferansen. Konferansen vedtok en slutterklæring som er rettet til regjeringene i de arktiske land, Arktisk råd og institusjonene i EU. Slutterklæringen finnes som vedlegg til denne rapporten.

Hannes Manninen fra Finland ble gjenvalgt som leder av den arktiske parlamentarikerkomiteen, og Bjørn Willy Robstad ble gjenutpekt som sekretær for komiteen.

1.4 Planer for neste år

En viktig del av delegasjonens arbeid det neste året vil være å følge opp slutterklæringen fra den 9. arktiske parlamentarikerkonferansen som ble arrangert i Brussel 13.–15. september 2010. Hovedtema i slutterklæringen er de samme som for konferansen: bærekraftig ressursforvaltning, utdanning og forskning, og konsekvenser av ismeltingen i Arktis. Dette vil være viktige tema for delegasjonen i det kommende året.

Slutterklæringen er rettet til Arktisk råd, regjeringene i de arktiske landene og EU. Delegasjonen vil følge opp innholdet i slutterklæringen overfor den norske regjeringen, relevante komiteer i Stortinget, samt ha en dialog med andre relevante aktører i det arktiske samarbeidet.

Delegasjonen planlegger også å gjennomføre en delegasjonsreise til Kirkenes og Murmansk i løpet av det neste året, samt å delta på det andre parlamentari-

kerforumet for Den nordlige dimensjon 22.–23. februar 2011 i Tromsø.

1.5 Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid har i perioden avholdt 3 delegasjonsmøter og én delegasjonsreise til Tromsø og Svalbard.

På delegasjonsreisen til Tromsø og Svalbard hadde delegasjonen møter med blant annet Polarinstitutet, Havforskningsinstituttet, Sysselmannen på Svalbard, Universitetsstudiene på Svalbard, Kings Bay og Lokalstyret i Longyearbyen. Delegasjonen besøkte også Ny-Ålesund.

Delegasjonen var også vertskap for et møte i Den arktiske parlamentarikerkomiteen i Stortinget den 7. juni 2010 hvor medlemmer av delegasjonen deltok. På dette møtet presenterte utenriksminister Jonas Gahr Støre Norges arktiske politikk og den nylig inngåtte avtalen mellom Norge og Russland om delelinjen i Barentshavet. Den danske utenriksminister Lene Espersen deltok også for å rapportere om aktivitetene til det danske formannskapet i Arktisk råd. Et annet sentralt tema på møtet var den internasjonale forskerkonferansen om oppfølgingen av Det internasjonale polaråret som ble arrangert på Lillestøm 8.–12. juni 2010 og hvor delegasjonen deltok sammen med medlemmer av Den arktiske parlamentarikerkomiteen.

Som Stortingets representant i Den arktiske parlamentarikerkomiteen har Morten Høglund vært komiteens rapportør for temaet «Samarbeid om utdanning og forskning – oppfølging av det internasjonale polaråret». I den forbindelse hadde Høglund flere møter med representanter fra norsk arktisk forskermiljø, og deltok på rådsmøtet til Arktisk universitet i Yakutsk, Russland 2.–4. juni 2010. Høglund presenterte rapporten som en av hovedinnledderne på parlamentarikerkonferansen i Brussel 13.–15. september 2010. Høglunds anbefalinger danner grunnlaget for anbefalingene omkring dette temaet i sluttdeklarasjonen fra konferansen.

Delegasjonen har vært representert ved arktiske møter og seminarer, blant annet i Brussel. Delegasjonen finansierte en utstilling om arktisk parlamentarisk samarbeid i forbindelse med deltakelse på «Arctic Venue» i København i 12.–19. desember 2009. «Arctic Venue» var et sidearrangement under FNs klimatoppmøte (COP 15) i København som foregikk i samme periode. Utstillingen er senere satt opp på andre konferanser, blant annet «Arctic Frontiers» i Tromsø 25.–29. januar 2010.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsens, Eva Kris-

tin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Siv Jensen, Tone Liljeroth, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, har merket seg at arbeidet i Arktisk Råd har fått økt oppmerksomhet de siste årene. Dette skyldes i første rekke klimaendringer og utfordringer dette skaper for mennesker og miljø.

Komiteen viser til at Stortinget opprettet en egen delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid i 2009. Dette var et uttrykk for Stortingets ønske om et sterkere engasjement og innvirkning på utviklingen i Arktis.

Komiteen har merket seg at det arktiske parlamentarikersamarbeidet særlig har engasjert seg i spørsmål om sjøfartssikkerhet og redningssamarbeid i Arktis. Økt ferdsel i området krever tilstrekkelig redningskapasitet hvis ulykken skulle være ute. Komiteen viser til at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal forhandle fram en avtale om søk og redning i Arktis og forutsetter at man fra norsk side aktivt bidrar til dette.

Komiteen registrerer videre at det legges vekt på konsekvensene for miljø og urfolk av at havisen dekker et stadig mindre område og i kortere perioder av året. Ett av hovedtemaene på den 9. arktiske parlamentarikerkonferansen var bærekraftig forvaltning av de levende ressursene i Arktis.

Etter komiteens syn utgjør balansen mellom vern og utnyttning i området en særlig utfordring. Det er derfor viktig å sikre en helhetlig plan for forvaltning av ressursene. Forskning på klimaendringenes betydning på så vel miljø som på menneskers levevilkår er nødvendige bidrag i den sammenheng.

Komiteen vil understreke viktigheten av dialog og felles politiske grep i et havområde hvor flere land har sammenfallende interesser og ansvar.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 21 S (2009–2010) – årsrapport for virksomheten til Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for perioden 22. oktober 2009 til 15. september 2010 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 25. oktober 2010

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Tore Nordtun

ordfører

